

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ФАКУЛЬТЕТ БІОЛОГІЧНИЙ

КАФЕДРА ЗАГАЛЬНОЇ ТА ПРИКЛАДНОЇ ЕКОЛОГІЇ І ЗООЛОГІЇ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан біологічного факультету

Л.О. Омелянчик

«   » 2021 р.

Екологічна експертиза

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

підготовки бакалаврів

денної (очної) та заочної (дистанційної) форм здобуття освіти

спеціальності 101 Екологія

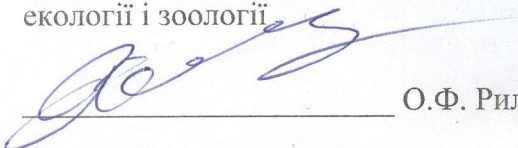
Освітньо-професійна програма Екологія та охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування

Укладач доц., Дударєва Г.Ф. канд. с-г. наук, доц.

Обговорено та ухвалено на засіданні
кафедри біології лісу, мисливствознавства
та іхтіології

Протокол № 1 від «26» 08 2021 р.

Завідувач кафедри загальної та прикладної
екології і зоології

О.Ф. Рильський

Погоджено
з навчально-методичним відділом

(підпис) О.В. Мельникова
(ініціали, прізвище)

Ухвалено науково-методичною радою
біологічного факультету

Протокол № 1 від «28» 08 2021 р.

Голова науково-методичної ради
біологічного факультету

Н.М. Притула

2021 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, рівень вищої освіти	Нормативні показники для планування і розподілу дисципліни на змістові модулі	Характеристика навчальної дисципліни	
		очна (денна) форма здобуття освіти	заочна (дистанційна) форма здобуття освіти
Галузь знань 10 «Природничі науки»	Кількість кредитів – 3	Обов’язкова дисципліна	
		Цикл професійної підготовки освітньої програми	
	Загальна кількість годин – 90 год.	Семестр:	
		8-й	
Спеціальність 101 Екологія	Змістових модулів – 4	Лекції:	
		20 год.	.
Лабораторні:			
20 год.		.	
Самостійна робота:			
50 год.		.	
Рівень вищої освіти: бакалаврський	Кількість поточних контрольних заходів – 10	Вид підсумкового семестрового контролю: екзамен	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Екологічна експертиза» є формування знань з методологічних засад запобігання негативному впливу підприємств, які проєктуються чи діючих підприємств, споруд, обладнання або технологій на стан навколишнього середовища та здоров'я людей, а також оцінка ступеня екологічної безпеки господарської діяльності та екологічної ситуації на окремих територіях та об'єктах.

Основними **завданнями** викладання дисципліни «Екологічна експертиза» є: розкриття теоретичних основ екологічної експертизи; ознайомлення з порядком проведення оцінки впливу на довкілля; розкриття правових основ та законодавчої бази екологічної експертизи; викладення міжнародного досвіду у проведенні екологічної експертизи.

У результаті вивчення курсу екологічної експертизи студент повинен:

знати: основні поняття і терміни в галузі еколого-експертної оцінки; мету, завдання і принципи екологічної оцінки; об'єкти та суб'єкти екологічної оцінки; загальні вимоги щодо проведення стратегічної екологічної оцінки; державне регулювання в галузі екологічної оцінки; порядок здійснення екологічної оцінки; нормативно-правові акти, які регламентують порядок здійснення еколого-експертної оцінки.

вміти: володіти працювати з нормативними документами щодо порядку здійснення екологічної оцінки; обґрунтовувати необхідність здійснення стратегічної екологічної оцінки; складати алгоритм здійснення екологічної оцінки; аналізувати та доповнювати перелік видів діяльності та об'єктів, що становлять підвищену екологічну небезпеку; здійснювати порівняльний аналіз компетенції органів державної влади у галузі екологічної оцінки; визначати, які установи організують та здійснюють екологічну оцінку; надавати консультації щодо організації та здійснення еколого-експертної оцінки з'ясовувати ступінь участі громадськості у здійсненні екологічної

оцінки; визначати ступінь екологічної безпеки об'єкта; застосовувати сучасні хімічні, фізико-хімічні та біологічні методи для оцінки стану компонентів навколишнього середовища; проводити відбір зразків повітря, води, ґрунту для аналізу; проводити лабораторний аналіз зразків ґрунту, води, повітря з метою екологічної оцінки стану компонентів навколишнього середовища

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен набути таких результатів навчання (знання, уміння тощо) та компетентностей:

Заплановані робочою програмою результати навчання та компетентності	Методи і контрольні заходи, що забезпечують досягнення результатів навчання та компетентностей
<p>ІК Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та вирішувати практичні проблеми у сфері екології, охорони довкілля і збалансованого природокористування, або в процесі навчання, що передбачає застосування основних теорій та методів наук про довкілля, та характеризуються комплексністю і невизначеністю умов.</p> <p>K01. Знання та розуміння предметної області та професійної діяльності.</p> <p>K02. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.</p> <p>K08. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.</p> <p>K14. Знання та розуміння теоретичних основ екології, охорони довкілля та збалансованого природокористування.</p> <p>K15. Здатність до критичного осмислення основних теорій, методів та принципів природничих наук.</p> <p>K20. Здатність проводити екологічний моніторинг та оцінювати поточний стан навколишнього середовища.</p> <p>K23. Здатність до використання сучасних інформаційних ресурсів для екологічних досліджень.</p> <p>K24. Здатність інформувати громадськість про стан екологічної безпеки та збалансованого природокористування.</p> <p>K32. Здатність використовувати сучасну систему нормативів для оцінки та регулювання антропогенного навантаження на навколишнє середовище.</p> <p>K34. Здатність, використовуючи лабораторне обладнання, оцінювати санітарно-екологічний стан і якість атмосферного повітря, ґрунту, природних вод.</p>	<p>Методи навчання: інформаційно-рецептивний метод, репродуктивний метод, евристичний метод, кейс-метод, імітаційний метод, дискусійний метод (групові дискусії, диспути).</p> <p>Контрольні заходи: <i>Поточний контроль:</i> виконання тестових завдань; перевірка і захист практичних завдань; контрольна робота з кожного поточного змістовного модуля. <i>Підсумкові контрольні заходи:</i> захист індивідуального завдання; складання заліку.</p>
<p>ПР02. Розуміти основні екологічні закони, правила та принципи охорони довкілля та природокористування.</p> <p>ПР03. Розуміти основні концепції, теоретичні та практичні проблеми в галузі природничих наук, що необхідні для аналізу і прийняття рішень в сфері екології, охорони довкілля та оптимального природокористування.</p> <p>ПР05. Знати концептуальні основи моніторингу та нормування антропогенного навантаження на</p>	

Заплановані робочою програмою результати навчання та компетентності	Методи і контрольні заходи, що забезпечують досягнення результатів навчання та компетентностей
<p>довкілля.</p> <p>ПР08. Уміти проводити пошук інформації з використанням відповідних джерел для прийняття обґрунтованих рішень.</p> <p>ПР09. Демонструвати навички оцінювання непередбачуваних екологічних проблем і обдуманого вибору шляхів їх вирішення.</p> <p>ПР14. Уміти доносити результати діяльності до професійної аудиторії та широкого загалу, робити презентації та повідомлення.</p> <p>ПР21. Уміти обирати оптимальні методи та інструментальні засоби для проведення досліджень, збору та обробки даних.</p> <p>ПР22. Брати участь у розробці проектів і практичних рекомендацій щодо збереження довкілля.</p> <p>ПР30. Знання основ нормування антропогенного навантаження на природні ресурси; уміння застосовувати сучасні методи оцінки антропогенного навантаження на навколишнє середовище.</p>	

Міждисциплінарні зв'язки: у системі підготовки висококваліфікованих фахівців спеціальності 101 «Екологія» «Екологічна експертиза» належить до циклу дисциплін професійної підготовки здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра, які навчаються за освітньо-професійною програмою «Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування». Відповідно до ОПП **Екологія та охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування** курс «Екологічна експертиза» тематично пов'язаний з такими дисциплінами: «Загальна екологія (та неоекологія)», «Ландшафтна екологія», «Метеорологія і кліматологія», «Моніторинг довкілля», «Ґрунтознавство», та ін. Компетентності сформовані у студентів під час її вивчення також використовуються для проходження навчальних та виробничих практик.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Головні аспекти, нормативна база, державне регулювання та управління в галузі екологічної експертизи

Поняття екологічної експертизи та мета її проведення. Об'єкти та суб'єкти екологічної експертизи. Основні завдання та принципи екологічної експертизи Історія створення та наукові основи екологічної експертизи в Україні та світі. Нормативна база проведення екологічної експертизи. Основні об'єкти та суб'єкти екологічної експертизи. Основні принципи проведення екологічної експертизи. Умови проведення екологічної експертизи. Сучасні тенденції і проблеми здійснення екологічної експертизи. Міжнародний досвід здійснення екологічних експертиз та можливість його впровадження в Україні.

Нормативна база, державне регулювання та управління у галузі екологічної експертизи, ОВД і СЕО Законодавчі норми України, що регулюють природоохоронну діяльність та контролюють проведення екологічної експертизи. Правова та нормативно-методична база екологічної експертизи. Призначення і структура документів ДБН А.2.2-1-2003 «Склад і зміст матеріалів оцінки впливів на навколишнє середовище (ОВНС)» і ДБН А.2.2-3-2004 ДБН А.2.2-3-2004. «Склад, порядок розроблення, погодження та затвердження проектної документації для будівництва». Основні положення Закону України «Про оцінку впливу на довкілля (ОВД)» і Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку (СЕО)». Органи державної влади та органи місцевого самоврядування, що забезпечують проходження процедури ОВД і СЕО і приймають остаточні рішення. Компетенції Верховної Ради та Кабінету Міністрів України в процесі проведення процедур ОВД і СЕО.

Основні напрямки та види екологічної експертизи Типи та форми екологічної експертизи. Функціональні типи екологічної експертизи: нормативно-контрольний, оціночний, прогнозний, конфліктний, комплексний. Державна експертиза, її види, основні принципи її проведення, організації, які приймають участь в проведенні цього виду експертизи. Права громадських об'єднань і участь громадськості в процесі проведення процедур ОВД і СЕО. Умови проведення громадських слухань. Статус зауважень та пропозицій громадськості до планованої діяльності. Мета та принципи стратегічної екологічної оцінки. Способи участі громадськості в процесі підготовки проектів документів державного планування та звітів про стратегічну екологічну оцінку.

Змістовий модуль 2. Порядок проведення та економічний механізм здійснення екологічної експертизи. Методологія екологічної експертизи.

Методологія екологічної експертизи Теорія й методи проведення екологічної експертизи. Умови, підстави і процедура проведення екологічної експертизи, її фінансування. Основні етапи, порядок проведення та механізм дії державної екологічної експертизи. Правовий статус експертів, які виконують екологічну експертизу. Шляхи та термін проведення ОВД. Вимоги до експерта екологічної експертизи. Функції, обов'язки та права експерта екологічної експертизи. Правовий статус замовників екологічної експертизи. Державні гарантії експерту екологічної експертизи. Правопорушення в галузі екологічної експертизи.

Порядок проведення державної екологічної експертизи Перелік та призначення головних документів екологічної експертизи: техніко-економічне обґрунтування на розробку проекту; комплексна еколого-економічна оцінка впливу запланованої до здійснення діяльності на стан навколишнього середовища й здоров'я населення (ОВНС). Документація екологічної експертизи Матеріали та документація екологічної експертизи. Еколого-експертні методи ОВД. Вимоги до складу документації, що подається на державну екологічну експертизу. Зміст, призначення та статус Заяви про екологічні наслідки діяльності. Терміни проведення екологічної експертизи. Термін дії висновків ОВД. Структура висновків екологічної державної екологічної експертизи. Порядок оскарження Висновків державної екологічної експертизи. Шляхи вдосконалення системи державного регулювання та управління екологічною експертизою.

Змістовий модуль 3. Методика проведення процедури ОВНС, ОВД і СЕО Мета, задачі, особливості розробки матеріалів оцінки впливу на навколишнє середовище (ОВНС). Методика проведення та основні принципи проведення ОВНС. Сфери дії процедури ОВНС. Порядок розробки

матеріалів ОВНС. Структура та склад розділу ОВНС. Оцінка впливу на клімат, рослинний і тваринний світ, заповідні об'єкти. Оцінка впливу на повітряне середовище. Оцінка впливу на геологічне середовище. Оцінка впливу на водне середовище. Оцінка впливу на ґрунти. Оцінка впливу проектованої діяльності на соціальне та техногенне середовище. Оцінка впливу на довкілля (ОВД Зміст і суб'єкти оцінки впливу на довкілля (ОВД). Оцінка впливів на довкілля (ОВД) як складова частина проектних матеріалів. Мета, задачі, особливості розробки матеріалів ОВД. Стадії розробки ОВД. Структура та склад ОВД у проектній документації. Виконання ОВД та підготовка її матеріалів. Сфера застосування оцінки впливу на довкілля. Основні позиції Звіту з оцінки впливу на довкілля: опис планованої діяльності; опис виправданих альтернатив, опис поточного стану довкілля, опис факторів довкілля, які ймовірно зазнають впливу з боку планованої діяльності та її альтернативних варіантів; опис передбачених заходів, спрямованих на запобігання, відвернення, уникнення, зменшення, усунення значного негативного впливу на довкілля; стислий зміст програм моніторингу та контролю щодо впливу на довкілля під час провадження планованої діяльності. Порядок здійснення стратегічної екологічної оцінки (СЕО). Етапи здійснення стратегічної екологічної оцінки та основні вимоги до неї: визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки; складання звіту про стратегічну екологічну оцінку; проведення громадського обговорення та консультацій; врахування звіту про стратегічну екологічну оцінку, результатів громадського обговорення та консультацій; інформування про затвердження документа державного планування; моніторинг наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення.

Змістовий модуль 4. Методи проведення екологічної експертизи різних типів об'єктів

Організація проведення державної екологічної експертизи, проектної документації, діючих об'єктів та комплексів, екологічних ситуацій на певних територіях. Екологічна експертиза діючих промислових, сільськогосподарських, рекреаційних, природоохоронних об'єктів, жилих і службових комплексів. Особливості екологічної експертизи документації по впровадженню нової техніки і технології; нових матеріалів, в т.ч. нових пестицидів і агрохімікатів; можливості та повноти утилізації невикористаних залишків матеріалів і речовин, чи їх екологічно безпечного поховання

4. Структура навчальної дисципліни

Змістовий модуль	Усього, год.	Аудиторні (контактні) години			Самостійна робота, год.	Система накопичення балів		
		усього, год.	лекційн і заняття, год.	лабораторні заняття, год.		теоретичне завдання, балів	практичне завдання, балів	усього балів
			очна (денна)	очна (денна)				
1	15	8	4	4	7	4	6	10
2	15	12	6	6	3	4	6	10
Поточний контроль 1						5	5	10
3	15	12	6	6	3	4	6	10
4	15	8	4	4	7	4	6	10
Поточний контроль 2						5	5	10
Усього за змістові модулі	60		20	20	20	26	34	60
Підсумковий	30				20	10	30	40

семестровий контроль екзамен								
Загалом	90	40	20	20	50	36	64	100

5. Теми лекційних занять

№ змістового модулю	Назва теми	Кількість годин
		о/д. ф
1	Головні аспекти, нормативна база, державне регулювання та управління в галузі екологічної експертизи	4
2	Порядок проведення та економічний механізм здійснення екологічної експертизи. Методологія екологічної експертизи.	6
3	Методика проведення процедури ОВНС, ОВД і СЕО	6
4	Методи проведення екологічної експертизи різних типів об'єктів	4
Разом		20

6. Теми лабораторних занять

№ змістового модулю	Назва теми	Кількість годин
		о/д. ф
1	Головні аспекти, нормативна база, державне регулювання та управління в галузі екологічної експертизи	4
2	Порядок проведення та економічний механізм здійснення екологічної експертизи. Методологія екологічної експертизи.	6
3	Методика проведення процедури ОВНС, ОВД і СЕО	6
4	Методи проведення екологічної експертизи різних типів об'єктів	4
Разом		20

7. Види і зміст поточних контрольних заходів

№ змістового модуля	Види поточних контрольних заходів	Зміст поточного контрольного заходу	Критерії оцінювання	Усього балів
1	Виконання тестових завдань у СЕЗН ЗНУ Moodle.	Виконання тестових завдань до змістового модуля «Головні аспекти, нормативна база, державне регулювання та управління в галузі екологічної експертизи». Тестові завдання формуються автоматично з банку питань у СЕЗН ЗНУ Moodle, загальний обсяг 10 тестових завдань.	Тестові завдання складаються з двох видів: – <i>завдання першого виду</i> – вибір із множини, за правильного виконання завдання здобувачі освіти отримують 0,4 бали. Якщо здобувачі освіти: а) позначили неправильний(і) варіант(и) відповіді(ей); б) позначили два або більше варіантів відповіді, навіть якщо поміж них є правильний; в) позначили тільки один варіант відповіді, навіть якщо він є правильним; г) позначили більше одного варіанту відповіді, серед яких є правильні і неправильні варіанти відповідей, д) не позначили жоден із варіантів відповідей, завдання вважатиметься виконаним не правильно, у такому випадку здобувачі освіти отримують 0 балів; – <i>завдання другого виду</i> – встановлення відповідності, за правильного виконання завдання здобувачі освіти отримують 0,4 бали, якщо позначили 2-3 відповідності правильно – отримують 0,2 бала, у випадку коли позначено менше 2-х відповідностей завдання вважатиметься виконаним не правильно, здобувачі освіти отримують 0 балів.	4
	Виконання і захист завдань лабораторних занять	1. Опрацювати статті Закону України «Про екологічну експертизу» // Постанова Верховної Ради України від 09.02.1995 р. № 45/95-ВР. 2. Ознайомитися зі змістом «Інструкції про здійснення державної екологічної експертизи», затвердженої наказом Мінекобезпеки України від 7 червня 1995 р. №55 (додаток А). 3. Ознайомитися з вимогами державних будівельних норм (ДБН) А2.2-1-95 «Склад і зміст матеріалів оцінки впливів на навколишнє середовище (ОВНС)». 4. Ознайомитися з Постановою Кабінету Міністрів України «Про порядок передачі документації на	6 балів здобувачі вищої освіти отримують якщо завдання виконані повністю без помилок; демонструють всебічне системне і глибоке знання програмного матеріалу; засвоєння основної й додаткової літератури; чітке володіння понятійним апаратом, методами та методиками передбаченими програмою дисципліни; вміння використовувати їх для вирішення типових і нестандартних практичних ситуацій; виявляє творчі здібності у розумінні, викладі та використанні навчального матеріалу; 4-5 балів – завдання виконані без суттєвих помилок, здобувачі освіти демонструють володіння знаннями основного програмного матеріалу, засвоєння	6

№ змістового модуля	Види поточних контрольних заходів	Зміст поточного контрольного заходу	Критерії оцінювання	Усього балів
		державну екологічну експертизу» від 31 жовтня 1995 р. № 870. 5. Розглянути теоретичні засади проведення екологічної експертизи на території нашої держави. 6. Ознайомитися з основними завданнями, принципами та об'єктами державної екологічної експертизи. 7. Ознайомитися з процедурою проведення екологічної експертизи. 8. Розробити екологічну експертизу певного об'єкта (відповідно до варіанта). 9. Скласти схему послідовного порядку заповнення пунктів заявки на Державну екологічну експертизу	інформації у межах лекційного курсу; володіння необхідними методами та методиками передбаченими програмою; вміння використовувати їх для вирішення типових практичних ситуацій, припускаючись окремих незначних помилок; 2-3 бали – до 30 % завдань певної роботи виконані частково або неправильно; здобувачі освіти демонструють значні прогалини у знаннях основного та обізнаність із деякими поняттями програмного матеріалу, методи та методики передбачені програмою дисципліни використовуються не вірно; 0-1 балів здобувачі освіти отримують якщо понад 30 % завдань певної роботи виконані частково або неправильно; здобувачі освіти обізнані із деякими поняттями програмного матеріалу, методи та методики передбачені програмою дисципліни використовуються неправильно; виконання роботи не зараховується і повертається на доопрацювання.	
Усього за ЗМ 1	2			10
2	Виконання тестових завдань у СЕЗН ЗНУ Moodle.	Виконання тестових завдань до змістового модуля «Порядок проведення та економічний механізм здійснення екологічної експертизи. Методологія екологічної експертизи.». Тестові завдання формуються автоматично з банку питань у СЕЗН ЗНУ Moodle, загальний обсяг 10 тестових завдань.	Тестові завдання складаються з двох видів: – <i>завдання першого виду</i> – вибір із множини, за правильного виконання завдання здобувачі освіти отримують 0,4 бали. Якщо здобувачі освіти: а) позначили неправильний(і) варіант(и) відповіді(ей); б) позначили два або більше варіантів відповіді, навіть якщо поміж них є правильний; в) позначили тільки один варіант відповіді, навіть якщо він є правильним; г) позначили більше одного варіанту відповіді, серед яких є правильні і неправильні варіанти відповідей, д) не позначили жоден із варіантів відповідей, завдання вважатиметься виконаним не правильно, у такому випадку здобувачі освіти отримують 0 балів; – <i>завдання другого виду</i> – встановлення відповідності, за правильного виконання завдання здобувачі освіти отримують 0.4 бали, якщо	4

№ змістового модуля	Види поточних контрольних заходів	Зміст поточного контрольного заходу	Критерії оцінювання	Усього балів
			позначили 2-3 відповідності правильно – отримують 0,2 бала, у випадку коли позначено менше 2-х відповідей завдання вважатиметься виконаним не правильно, здобувачі освіти отримують 0 балів.	
	Виконання і захист завдань лабораторного заняття.	<p>1. Визначити та описати, хто з громадськості може приймати участь в процесі оцінки впливу на довкілля запропонованої діяльності для Вашого варіанту проекту</p> <p>2. Розробити методи залучення громадськості до процесу оцінки впливу на довкілля за Вашим проектом.</p> <p>3. Скласти план-графік роботи з громадськістю</p> <p>4. Описати сценарій проведення громадських слухань у процесі оцінки впливу на довкілля.</p> <p>Суб'єкт господарювання: Агрофірма «АВІК»</p> <p>5. Провести фрагмент громадських слухань у процесі оцінки впливу на довкілля даного ПАТ.</p> <p>6. Розробити обґрунтування усіх можливих альтернатив, щодо запропонованої діяльності, згідно Вашого варіанту</p> <p>7. Зробити короткий опис альтернатив.</p> <p>8. У випадку, якщо альтернатива є, але вона відхиляється від подальшого аналізу необхідно надати аргументи її відхилення (“Розглянуті, але відхилені альтернативи”).</p> <p>9. У табличному вигляді зробити оцінку висунутих альтернатив (таблиця 4).</p> <p>Оцінка проводиться в описовій формі. Якщо є необхідні дані, то у цифровій, але ні в якому разі не у вигляді ‘ТАК’, ‘НІ’, ‘+’ ‘–’ або процентному та/або бальному відношенні.</p> <p>10. За результатами проведеної оцінки очікуваних впливів зробити висновок про можливу переважну альтернативу, яка б задовольняла та відповідала зацікавленості інвестора, громадськості, адміністрації та не суперечила діючому</p>	<p>6 балів здобувачі вищої освіти отримують якщо завдання виконані повністю без помилок; демонструють всебічне системне і глибоке знання програмного матеріалу; засвоєння основної й додаткової літератури; чітке володіння понятійним апаратом, методами та методиками передбаченими програмою дисципліни; вміння використовувати їх для вирішення типових і нестандартних практичних ситуацій; виявляє творчі здібності у розумінні, викладі та використанні навчального матеріалу;</p> <p>4-5 балів – завдання виконані без суттєвих помилок, здобувачі освіти демонструють володіння знаннями основного програмного матеріалу, засвоєння інформації у межах лекційного курсу; володіння необхідними методами та методиками передбаченими програмою; вміння використовувати їх для вирішення типових практичних ситуацій, припускаючись окремих незначних помилок;</p> <p>2-3 бали – до 30 % завдань певної роботи виконані частково або неправильно; здобувачі освіти демонструють значні прогалини у знаннях основного та обізнаність із деякими поняттями програмного матеріалу, методи та методики передбачені програмою дисципліни використовуються не вірно;</p> <p>0-1 балів здобувачі освіти отримують якщо понад 30 % завдань певної роботи виконані частково або неправильно; здобувачі освіти обізнані із деякими поняттями програмного матеріалу, методи та методики передбачені програмою дисципліни використовуються неправильно; виконання роботи не зараховується і повертається на доопрацювання.</p>	6

№ змістового модуля	Види поточних контрольних заходів	Зміст поточного контрольного заходу	Критерії оцінювання	Усього балів
		природоохоронному законодавству.		
Усього за ЗМ 2	2			10
Поточний контроль 1	Виконання тестових завдань у СЕЗН ЗНУ Moodle.	<p>Виконання тестових завдань до змістових модулів 1 і 2.</p> <p>Тестові завдання формуються автоматично з банку питань у СЕЗН ЗНУ Moodle, загальний обсяг 10 тестових завдань.</p> <p>Питання до самопідготовки:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття екологічної експертизи та мета її проведення. 2. Об'єкти та суб'єкти екологічної експертизи. 3. Основні завдання та принципи екологічної експертизи. 4. Нормативна база проведення екологічної експертизи. 5. Основні принципи проведення екологічної експертизи. 6. Умови проведення екологічної експертизи. 7. Сучасні тенденції і проблеми здійснення екологічної експертизи. Міжнародний досвід здійснення екологічних експертиз та можливість його впровадження в Україні. 8. Нормативна база, державне регулювання та управління у галузі екологічної експертизи, ОВД і СЕО 9. Законодавчі норми України, що регулюють природоохоронну діяльність та контролюють проведення екологічної експертизи. 10.Правова та нормативно-методична база екологічної експертизи. 11.Основні напрямки та види екологічної експертизи 	<p>Тестові завдання складаються з двох видів:</p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>завдання першого виду</i> – вибір із множини, за правильне виконання завдання здобувачі освіти отримують 1 бал. Якщо здобувачі освіти: а) позначили неправильний(і) варіант(и) відповіді(ей); б) позначили два або більше варіантів відповіді, навіть якщо поміж них є правильний; в) позначили тільки один варіант відповіді, навіть якщо він є правильним; г) позначили більше одного варіанту відповіді, серед яких є правильні і неправильні варіанти відповідей; д) не позначили жоден із варіантів відповідей, завдання вважатиметься виконаним не правильно, у такому випадку здобувачі освіти отримують 0 балів; – <i>завдання другого виду</i> – встановлення відповідності, за правильне виконання завдання здобувачі освіти отримують 1 бал, якщо позначили 2-3 відповідності правильно – отримують 0,5 бала, у випадку коли позначено менше 2-х відповідностей завдання вважатиметься виконаним не правильно, здобувачі освіти отримують 0 балів. 	10

№ змістового модуля	Види поточних контрольних заходів	Зміст поточного контрольного заходу	Критерії оцінювання	Усього балів
		<p>12. Типи та форми екологічної експертизи.</p> <p>13. Функціональні типи екологічної експертизи: нормативно-контрольний, оціночний, прогнозний, конфліктний, комплексний.</p> <p>14.. Права громадських об'єднань і участь громадськості в процесі проведення процедур ОВД і СЕО.</p> <p>15. Умови проведення громадських слухань.</p> <p>16. Статус зауважень та пропозицій громадськості до планованої діяльності.</p> <p>17. Мета та принципи стратегічної екологічної оцінки.</p> <p>18. Способи участі громадськості в процесі підготовки проектів документів державного планування та звітів про стратегічну екологічну оцінку.</p> <p>19. Методологія екологічної експертизи</p> <p>20. Теорія й методи проведення екологічної експертизи.</p> <p>21. Умови, підстави і процедура проведення екологічної експертизи, її фінансування.</p> <p>22. Основні етапи, порядок проведення та механізм дії державної екологічної експертизи.</p> <p>23. Правовий статус експертів, які виконують екологічну експертизу.</p> <p>24. Шляхи та термін проведення ОВД.</p> <p>25. Вимоги до експерта екологічної експертизи.</p> <p>26. Функції, обов'язки та права експерта екологічної експертизи.</p> <p>27. Правовий статус замовників екологічної експертизи.</p> <p>28. Державні гарантії експерту екологічної експертизи.</p> <p>29. Правопорушення в галузі екологічної експертизи.</p> <p>30. Порядок проведення державної екологічної експертизи</p>		

№ змістового модуля	Види поточних контрольних заходів	Зміст поточного контрольного заходу	Критерії оцінювання	Усього балів
		<p>31.Перелік та призначення головних документів екологічної експертизи: техніко-економічне обґрунтування на розробку проекту; комплексна еколого-економічна оцінка впливу запланованої до здійснення діяльності на стан навколишнього середовища й здоров'я населення (ОВНС).</p> <p>32.Матеріали та документація екологічної експертизи.</p> <p>33.Еколого-експертні методи ОВД.</p> <p>34. Вимоги до складу документації, що подається на державну екологічну експертизу.</p> <p>35.Зміст, призначення та статус Заяви про екологічні наслідки діяльності.</p> <p>36.Терміни проведення екологічної експертизи. Термін дії висновків ОВД.</p> <p>37.Структура висновків екологічної державної екологічної експертизи.</p> <p>38. Порядок оскарження Висновків державної екологічної експертизи.</p> <p>39. Шляхи вдосконалення системи державного регулювання та управління екологічною експертизою.</p>		
3	Виконання тестових завдань у СЕЗН ЗНУ Moodle	<p>Виконання тестових завдань до змістового модуля «Методика проведення процедури ОВНС, ОВД і СЕО».</p> <p>Тестові завдання формуються автоматично з банку питань у СЕЗН ЗНУ Moodle, загальний обсяг 10 тестових завдань.</p>	<p>Тестові завдання складаються з двох видів:</p> <p>– <i>завдання першого виду</i> – вибір із множини, за правильне виконання завдання здобувачі освіти отримують 0,4 бали, Якщо здобувачі освіти:</p> <p>а) позначили неправильний(і) варіант(и) відповіді(ей); б) позначили два або більше варіантів відповіді, навіть якщо поміж них є правильний; в) позначили тільки один варіант відповіді, навіть якщо він є правильним; г) позначили більше одного варіанту відповіді, серед яких є правильні і неправильні варіанти відповідей, д) не позначили жоден із варіантів відповідей, завдання вважатиметься виконаним не правильно, у такому випадку здобувачі освіти отримують 0 балів;</p>	4

№ змістового модуля	Види поточних контрольних заходів	Зміст поточного контрольного заходу	Критерії оцінювання	Усього балів
			– завдання другого виду – встановлення відповідності, за правильне виконання завдання здобувачі освіти отримують 0,4 бали, якщо здобувачі освіти позначили 2-3 відповідності правильно – отримують 0,2 бала, у випадку коли позначено менше 2-х відповідей завдання вважатиметься виконаним не правильно, здобувачі освіти отримують 0 балів.	
	Виконання і захист завдань лабораторного заняття	<p>1. Підготувати лист до організації, яка буде проводити державну екологічну експертизу об'єкта; підготувати перелік, оформити необхідну документацію для подання її для здійснення державної екологічної експертизи.</p> <p>2. Скласти висновок державної екологічної експертизи на об'єкт, який розглядається як такий, що негативно впливає на навколишнє середовище.</p> <p>3. Оформити заяву про екологічні наслідки діяльності об'єкта, який підлягає екологічній експертизі.</p> <p>4. Накреслити в зошит порівняльну таблицю і заповнити її, використовуючи при цьому конспекти лекцій, ксерокопії законодавчих актів, тлумачні сл.</p> <p>5. Зробити короткий опис альтернатив.</p> <p>6. У випадку, якщо альтернатива є, але вона відхиляється від подальшого аналізу необхідно надати аргументи її відхилення ("Розглянуті, але відхилені альтернативи").</p> <p>7. У табличному вигляді зробити оцінку висунутих альтернатив (таблиця 4).</p> <p>Оцінка проводиться в описовій формі. Якщо є необхідні дані, то у цифровій, але ні в якому разі не у вигляді 'ТАК', 'НІ', '+', '-' або процентному та/або бальному відношенні.</p> <p>8. За результатами проведеної оцінки очікуваних впливів зробити висновок про можливу переважну альтернативу, яка б задовольняла та відповідала зацікавленості інвестора, громадськості,</p>	<p>6 балів здобувачами вищої освіти отримують якщо завдання виконані повністю без помилок; демонструють всебічне системне і глибоке знання програмного матеріалу; засвоєння основної й додаткової літератури; чітке володіння понятійним апаратом, методами та методиками передбаченими програмою дисципліни; вміння використовувати їх для вирішення типових і нестандартних практичних ситуацій; виявляє творчі здібності у розумінні, викладі та використанні навчального матеріалу;</p> <p>4-5 балів – завдання виконані без суттєвих помилок, здобувачі освіти демонструють володіння знаннями основного програмного матеріалу, засвоєння інформації у межах лекційного курсу; володіння необхідними методами та методиками передбаченими програмою; вміння використовувати їх для вирішення типових практичних ситуацій, припускаючись окремих незначних помилок;</p> <p>2-3 бали – до 30 % завдань певної роботи виконані частково або неправильно; здобувачі освіти демонструють значні прогалини у знаннях основного та обізнаність із деякими поняттями програмного матеріалу, методи та методики передбачені програмою дисципліни використовуються не вірно;</p> <p>0-1 балів здобувачі освіти отримують якщо понад 30 % завдань певної роботи виконані частково або неправильно; здобувачі освіти обізнані із деякими поняттями програмного матеріалу, методи та методики передбачені програмою дисципліни використовуються неправильно; виконання роботи</p>	6

№ змістового модуля	Види поточних контрольних заходів	Зміст поточного контрольного заходу	Критерії оцінювання	Усього балів
		адміністрації та не суперечила діючому природоохоронному законодавству овники та дотримуючись наданих нижче вказівок.	не зараховується і повертається на доопрацювання.	
Усього за ЗМ 3	2			10
4	Виконання тестових завдань у СЕЗН ЗНУ Moodle	Виконання тестових завдань до змістового модуля «Методи проведення екологічної експертизи різних типів об'єктів». Тестові завдання формуються автоматично з банку питань у СЕЗН ЗНУ Moodle, загальний обсяг 10 тестових завдань.	Тестові завдання складаються з двох видів: – <i>завдання першого виду</i> – вибір із множини, за правильного виконання завдання здобувачі освіти отримують 0,4 бал. Якщо здобувачі освіти: а) позначили неправильний(і) варіант(и) відповіді(ей); б) позначили два або більше варіантів відповіді, навіть якщо поміж них є правильний; в) позначили тільки один варіант відповіді, навіть якщо він є правильним; г) позначили більше одного варіанту відповіді, серед яких є правильні і неправильні варіанти відповідей, д) не позначили жоден із варіантів відповідей, завдання вважатиметься виконаним не правильно, у такому випадку здобувачі освіти отримують 0 балів; – <i>завдання другого виду</i> – встановлення відповідності, за правильного виконання завдання здобувачі освіти отримують 0,4 бали, якщо позначили 2-3 відповідності правильно – отримують 0,2 бала, у випадку коли позначено менше 2-х відповідностей завдання вважатиметься виконаним не правильно, здобувачі освіти отримують 0 балів.	4
	Виконання і захист завдань лабораторного заняття	1. Зробити опис діяльності, що запропонована у варіантах завдань до практичних робіт 2-5 (таблиця 2), згідно свого варіанту. 2. Розробити довільну карту-схему, яка характеризує діяльність, що запропонована. На карті-схемі повинні бути зображені такі обмежуючі планову діяльність природні фактори — поверхневі води (річка, озеро, ставок), заповідний чи рекреаційний об'єкт (урочище, ботанічний сад,	6 балів здобувачами вищої освіти отримують якщо завдання виконані повністю без помилок; демонструють всебічне системне і глибоке знання програмного матеріалу; засвоєння основної й додаткової літератури; чітке володіння понятійним апаратом, методами та методиками передбаченими програмою дисципліни; вміння використовувати їх для вирішення типових і нестандартних практичних ситуацій; виявляє творчі здібності у розумінні,	6

№ змістового модуля	Види поточних контрольних заходів	Зміст поточного контрольного заходу	Критерії оцінювання	Усього балів
		<p>парк відпочинку, заказник, заповідник, національний природний парк), урбанізований населений пункт із житловою забудовою (місто, село, селище міського типу).</p> <p>3. Встановити сферу діяльності оцінки впливу на довкілля.</p> <p>4. Надати порівняльну таблицю усіх “ЗА” та “ПРОТИ” доцільності запропонованої діяльності.</p> <p>5. Розробити перелік питань, які необхідно розглянути під час оцінки впливу на довкілля експертній комісії з фахівців екологів та проектувальників.</p> <p>6. Встановити та описати на які компоненти і якого рівня очікуються впливи.</p> <p>7. На карті-схемі вказати місця або зони очікуваних впливів.</p> <p>8. Скласти “Завдання на проведення оцінки впливу на довкілля”.</p> <p>9. Зробити висновок про доцільність запропонованої діяльності</p> <p>10. Провести порівняння ступеня шкідливості забруднювальних речовин при згорянні твердих побутових відходів зі шкідливістю сірчистого ангідриду та визначити обсяг їх викидів.</p> <p>11. Дати оцінку небезпеки підприємства та визначити санітарно-захисну зону згідно із санітарною класифікацією підприємств і виробництв за вихідними даними</p> <p>12. Оформити Звіт з оцінки впливу на довкілля конкретного об’єкта.</p> <p>13. Оформити Висновок з оцінки впливу на довкілля конкретного об’єкта.</p>	<p>викладі та використанні навчального матеріалу;</p> <p>4-5 балів – завдання виконані без суттєвих помилок, здобувачі освіти демонструють володіння знаннями основного програмного матеріалу, засвоєння інформації у межах лекційного курсу; володіння необхідними методами та методиками передбаченими програмою; вміння використовувати їх для вирішення типових практичних ситуацій, припускаючись окремих незначних помилок;</p> <p>2-3 бали – до 30 % завдань певної роботи виконані частково або неправильно; здобувачі освіти демонструють значні прогалини у знаннях основного та обізнаність із деякими поняттями програмного матеріалу, методи та методики передбачені програмою дисципліни використовуються не вірно;</p> <p>0-1 балів здобувачі освіти отримують якщо понад 30 % завдань певної роботи виконані частково або неправильно; здобувачі освіти обізнані із деякими поняттями програмного матеріалу, методи та методики передбачені програмою дисципліни використовуються неправильно; виконання роботи не зараховується і повертається на доопрацювання.</p>	
Усього за ЗМ 4	2			10
Поточний контроль	Виконання тестових завдань у	Виконання тестових завдань до змістових модулів 3 і 4.	Тестові завдання складаються з двох видів: – завдання <i>першого виду</i> – вибір із множини, за	10

№ змістового модуля	Види поточних контрольних заходів	Зміст поточного контрольного заходу	Критерії оцінювання	Усього балів
2	СЕЗН ЗНУ Moodle.	<p>Тестові завдання формуються автоматично з банку питань у СЕЗН ЗНУ Moodle, загальний обсяг 10 тестових завдань.</p> <p>Питання для самопідготовки:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Мета, задачі, особливості розробки матеріалів оцінки впливу на навколишнє середовище (ОВНС). 2. Методика проведення та основні принципи проведення ОВНС. 3. Сфери дії процедури ОВНС. 4. Порядок розробки матеріалів ОВНС. Структура та склад розділу ОВНС. 5. Оцінка впливу на клімат, рослинний і тваринний світ, заповідні об'єкти. 6. Оцінка впливу на повітряне середовище. 7. Оцінка впливу на геологічне середовище. 8. Оцінка впливу на водне середовище. 9. Оцінка впливу на ґрунти. 10. Оцінка впливу проекрованої діяльності на соціальне та техногенне середовище. 11. Оцінка впливу на довкілля (ОВД Зміст і суб'єкти оцінки впливу на довкілля (ОВД). 12. Мета, задачі, особливості розробки матеріалів ОВД. 13. Стадії розробки ОВД. Структура та склад ОВД у проектній документації. 14. Виконання ОВД та підготовка її матеріалів. 15. Сфера застосування оцінки впливу на довкілля. 16. Основні позиції Звіту з оцінки впливу на довкілля: опис планованої діяльності; опис виправданих альтернатив, опис поточного стану довкілля, опис факторів довкілля, які ймовірно зазнають впливу з боку планованої діяльності та її альтернативних варіантів; опис передбачених заходів, спрямованих на запобігання, відвернення, уникнення, зменшення, усунення значного негативного впливу на довкілля; стислий зміст 	<p>правильне виконання завдання здобувачі освіти отримують 1 бал. Якщо здобувачі освіти: а) позначили неправильний(і) варіант(и) відповіді(ей); б) позначили два або більше варіантів відповіді, навіть якщо поміж них є правильний; в) позначили тільки один варіант відповіді, навіть якщо він є правильним; г) позначили більше одного варіанту відповіді, серед яких є правильні і неправильні варіанти відповідей, д) не позначили жоден із варіантів відповідей, завдання вважатиметься виконаним не правильно, у такому випадку здобувачі освіти отримують 0 балів;</p> <p>– завдання другого виду – встановлення відповідності, за правильне виконання завдання здобувачі освіти отримують 1 бал, якщо позначили 2-3 відповідності правильно – отримують 0,5 бала, у випадку коли позначено менше 2-х відповідностей завдання вважатиметься виконаним не правильно, здобувачі освіти отримують 0 балів.</p>	

№ змістового модуля	Види поточних контрольних заходів	Зміст поточного контрольного заходу	Критерії оцінювання	Усього балів
		<p>програм моніторингу та контролю щодо впливу на довкілля під час провадження планованої діяльності.</p> <p>17.Порядок здійснення стратегічної екологічної оцінки (СЕО).</p> <p>18.Етапи здійснення стратегічної екологічної оцінки та основні вимоги до неї: визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки;</p> <p>19. Складання звіту про стратегічну екологічну оцінку; проведення громадського обговорення та консультацій; врахування звіту про стратегічну екологічну оцінку, результатів громадського обговорення та консультацій; інформування про затвердження документа державного планування; моніторинг наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення.</p> <p>20.Методи проведення екологічної експертизи різних типів об'єктів</p> <p>21.Організація проведення державної екологічної експертизи, проектної документації, діючих об'єктів та комплексів, екологічних ситуацій на певних територіях.</p> <p>23.Екологічна експертиза діючих промислових, сільськогосподарських, рекреаційних, природоохоронних об'єктів, жилих і службових комплексів.</p> <p>24.Особливості екологічної експертизи документації по впровадженню нової техніки і технології; нових матеріалів, в т.ч. нових пестицидів і агрохімікатів; можливості та повноти утилізації невикористаних залишків матеріалів і речовин, чи їх екологічно безпечного поховання.</p>		
Усього за змістові модулі контр. заходів	10			60

8. Підсумковий семестровий контроль

Форма	Види підсумкових контрольних заходів	Зміст підсумкового контрольного заходу	Критерії оцінювання	Усього балів
екзамен	Індивідуальне завдання	<p>Виконання індивідуального аналітичного завдання за обраною здобувачами вищої освіти темою та захист його на останньому лабораторному занятті. Індивідуальне завдання повинне містити: титульну сторінку; зміст; вступ; основну частину; висновки. Вимоги до оформлення:</p> <p>Індивідуальне завдання виконуються за допомогою комп'ютерного набору на одному боці аркуша формату А4 (210×297 мм).</p> <p>Формат та стиль сторінки: поля: ліве – 30 мм, праве – не менше 10 мм, верхнє та нижнє поля – не менш 20 мм; текстовий редактор – WORD; гарнітура шрифту – Times New Roman; кегель шрифту (розмір) – 14; абзац – 10 мм; відстань між рядками – 1,5 мм.</p> <p>Під час виконання роботи необхідно дотримуватися рівномірної щільності, контрастності та чіткості зображення впродовж всієї роботи. Заголовки структурних частин роботи ЗМІСТ, ВСТУП та інші друкують симетрично до тексту посередині рядка великими літерами без крапки в кінці. Назви підрозділів, пунктів і підпунктів записуються, починаючи з абзацного відступу, після їх нумерації маленькими буквами (крім першої великої) і без крапки в кінці. Відстань між заголовком і подальшим чи попереднім текстом має бути не менше, ніж два рядки.</p> <p>Теми індивідуальних завдань:</p> <p>1. Процедура проведення екологічної експертизи</p>	<p>19-20 балів – здобувачі освіти самостійно виконали понад 90% завдань, під час виконання роботи виявили усебічні, систематичні та глибокі знання програмного матеріалу з дисципліни, уміння ставити мету і формулювати завдання досліджень; творчі здібності у розумінні та використанні програмного матеріалу для виконання поставлених мети та завдань; чітко, логічно, послідовно викладати матеріал; робити обґрунтовані висновки. Під час захисту індивідуального практичного/аналітичного завдання надавали вичерпні, аргументовані та цілісні відповіді на всі запитання. Робота оформлена акуратно, відповідно до поставлених вимог.</p> <p>17-18 балів – здобувачі освіти виконали не менше 90% завдань, завдання роботи виконані достатньо грамотно, але є декілька (1-3) несуттєвих помилок. Під час виконання роботи здобувачі освіти виявили знання і розуміння програмного матеріалу з дисципліни в повному обсязі, уміння ставити мету і формулювати завдання досліджень; творчий підхід до виконання поставлених мети та завдань; логічно, послідовно викладати матеріал; робити обґрунтовані висновки. Під час захисту індивідуального практичного/аналітичного завдання загалом надавалт аргументовані, без суттєвих помилок, відповіді на всі запитання. У цілому робота оформлена акуратно, але наявні незначні неточності в її оформленні.</p> <p>15-16 балів – здобувачі освіти виконали не менше</p>	20

Форма	Види підсумкових контрольних заходів	Зміст підсумкового контрольного заходу	Критерії оцінювання	Усього балів
		2. . Методи екологічної експертизи. 3. Екологічна експертиза та ресурсозбереження. 4. Можливості екологічної експертизи. 5. Документація, необхідна для проведення екологічної експертизи. 6. Сфери застосування результатів екологічної експертизи. 7. Екологічна експертиза господарських об'єктів. 8. Екологічна оцінка екологічної ситуації в Україні. 9. Екологічна оцінка екологічної ситуації в Запорізькій області. 10. Екологічна оцінка екологічної ситуації в місті Запоріжжя. 10. Екологічна оцінка екологічної ситуації в Європі. 11. Екологічно-експертна оцінка можливостей поліпшення екологічної ситуації. 12. Значення екологічної експертизи при вирішенні господарських проблем. 13. Державно-правове забезпечення екологічної експертизи. 14. Урбанізація та екологічна експертиза. 15. Значення своєчасної еколого-експертної оцінки. 16. Наукове та практичне застосування результатів екологічної експертизи. 17. Нормативно-правова база, яка регламентує проведення державної екологічної експертизи. 18. Роль екологічної експертизи в стійкому розвитку держави. 19. Екологічне законодавство України. 20. Основні положення Закону України «Про оцінку впливу на довкілля». 21. Вимоги міжнародних кредитних організацій до екологічного супроводу 22. інвестиційних проектів.	<p>80% завдань, завдання роботи виконані достатньо грамотно, але є декілька (до 5) несуттєвих помилок. Під час виконання роботи здобувачі освіти виявили знання і розуміння програмного матеріалу з дисципліни з основних розділів, уміння ставити мету і формулювати завдання досліджень; логічно, послідовно викладати матеріал; робити висновки. Під час захисту практичного/аналітичного індивідуального завдання відповідали достатньо грамотно, але припускались однієї-двох неprincipових помилок. Робота оформлена акуратно, але наявні незначні неточності в її оформленні.</p> <p>13-14 балів – здобувачі освіти виконали завдання не в повному обсязі, але не менше 70%. Під час виконання роботи виявили знання й розуміння основних положень дисципліни; завдання виконали неповно, непослідовно; наявні неточності та помилки у змісті та оформленні роботи. Здобувачі освіти виявляють знання й розуміння основних положень матеріалу, але надають неповні, непослідовні відповіді. Під час захисту практичного/аналітичного індивідуального завдання демонстрували недостатньо глибокі знання з досліджуваної теми, припускаючись невідповідностей у визначенні понять, неповно або недостатньо аргументовано відповідали на запитання.</p> <p>10-12 балів – здобувачі освіти виконали завдання не в повному обсязі, але не менше ніж на 60%; у роботі присутні принципові помилки в оформленні. Під час виконання роботи виявили знання й розуміння основних положень матеріалу з дисципліни. Під час захисту продемонстрували поверхневі знання з</p>	

Форма	Види підсумкових контрольних заходів	Зміст підсумкового контрольного заходу	Критерії оцінювання	Усього балів
		<p>23. Вимоги Всесвітнього банку до екологічного супроводу інвестиційних проектів.</p> <p>24. Вимоги Європейського банку реконструкції та розвитку до екологічного супроводу інвестиційних проектів.</p> <p>25. Основні положення концепції Міждержавного моніторингу країн СНД.</p> <p>26. Основні принципи проведення оцінки впливу на навколишнє середовище та її пріоритетні завдання.</p> <p>27. Основні положення Концепції оцінки впливу на навколишнє середовище у трансграничному контексті.</p> <p>28. Методи оцінки інтенсивності техногенних навантажень на навколишнє середовище.</p> <p>29. Вимоги Європейського банку реконструкції й розвитку до ОВНС.</p> <p>30. Процедура ОВНС у країнах ЄС.</p> <p>31. ОВНС: основні функції та стадії процесу.</p> <p>32. Закордонний досвід екологічної експертизи (на прикладі однієї з країн).</p> <p>33. Розвиток системи експертиз у 80-і роки ХХ сторіччя.</p> <p>34. Розвиток екологічної експертизи й ОВНС в Україні.</p> <p>35. Екологічні вимоги до схем генпланів груп підприємств, промвузліву</p>	<p>досліджуваної теми, відповідали неповно, непослідовно, припускаючи невідповідностей у визначенні понять, не вміє переконливо обґрунтувати свою думку.</p> <p>0-9 балів – здобувачі освіти виконали понад 50% завдань. Під час виконання роботи припускалися принципових помилок при розв’язанні завдань. Робота оформлена зі значними порушеннями вимог. Необхідна досконала переробка роботи. Під час захисту здобувачі освіти виявили поверхові знання і розуміння основного програмового матеріалу в обсязі, який не дозволяє засвоювати наступний програмний матеріал; не відповідає на основні запитання.</p>	
екзамен	Виконання тестових завдань у СЕЗН ЗНУ Moodle	<p>Виконання тестових завдань у СЕЗН ЗНУ Moodle, загальний обсяг 20 тестових завдань. Тестові завдання формуються автоматично з банку питань.</p> <p>Питання до самопідготовки:</p> <p>1. Яка планована діяльність повинна проходити оцінку впливу на довкілля?</p> <p>2. Мета і принципи екологічної оцінки.</p>	<p>Тест підсумкової атестації складається з завдань трьох видів:</p> <p>– <i>завдання першого виду</i> – вибір із множини, за правильне виконання завдання здобувачі освіти отримують 1 бал. Якщо здобувачі освіти:</p> <p>а) позначили неправильний(і) варіант(и) відповіді(ей); б) позначили два або більше варіантів відповіді, навіть якщо поміж них є правильний; в) позначили тільки один варіант</p>	20

Форма	Види підсумкових контрольних заходів	Зміст підсумкового контрольного заходу	Критерії оцінювання	Усього балів
		3. Правова основа екологічної оцінки. 4. Структура екологічної оцінки. 5. Суб'єкти екологічної оцінки. 6. Об'єкти екологічної оцінки. 7. Що таке звіт з оцінки впливу на довкілля? 8. Експертні комісії з оцінки впливу на довкілля 9. Коли здійснюється транскордонна оцінка? 10. Як впливати на рішення інвестора і влади вже на ранніх етапах? 11. Ким і як враховуються результати оцінки впливу? 12. Як відбувається громадське обговорення? 13. Види планованої діяльності, що підлягають оцінці впливу на довкілля. 14. Методи оцінки впливу на довкілля. 15. Хто, як і коли проводить громадські слухання? 16. Хто і як проводить аналіз звіту з ОВД і видає висновок. 17. Етапи проведення ОВД. 18. Ким і як враховуються результати громадського обговорення? 19. Які нормативні акти регулюють процедури оцінки впливу на довкілля? 20. Як контролювати органи влади у процедурах оцінки впливу? 21. Етапи проведення ОВД 22. Ким і як враховуються результати громадського обговорення? 23. Які нормативні акти регулюють процедури оцінки впливу на довкілля? 24. Як контролювати органи влади у процедурах оцінки впливу? 25. Інформаційна база екологічної оцінки. 26. Екологічні показники. Мета використання екологічних показників.	відповіді, навіть якщо він є правильним; г) позначили більше одного варіанту відповіді, серед яких є правильні і неправильні варіанти відповідей, д) не позначили жоден із варіантів відповідей, завдання вважатиметься виконаним не правильно, у такому випадку здобувачі освіти отримують 0 балів. – <i>завдання другого виду</i> – встановлення відповідності, за правильне виконання завдання здобувачі освіти отримують 1 бал, якщо здобувачі освіти позначили 2-3 відповідності правильно він отримують 0,5 бала, у випадку коли позначено менше 2-х відповідей завдання вважатиметься виконаним не правильно, здобувачі освіти отримують 0 балів. <i>завдання третього виду</i> – коротка відповідь, здобувачам вищої освіти необхідно надати точну стислу відповідь, або доповнити зміст завдання (1-3 слова), за правильне виконання завдання здобувачі освіти отримують 1 бал.	

Форма	Види підсумкових контрольних заходів	Зміст підсумкового контрольного заходу	Критерії оцінювання	Усього балів
		<p>27. Методи оцінки інтенсивності природних процесів та впливу об'єкта на природне середовище.</p> <p>28. Матриця Леопольда.</p> <p>29. Метод імітаційного моделювання.</p> <p>30. Загальна характеристика методів інтерпретації впливу об'єктів на навколишнє природне середовище.</p> <p>31. Правові норми, які регламентують процес здійснення екологічної оцінки.</p> <p>32. Функціональні повноваження і відповідальність експерта в галузі екологічної оцінки.</p> <p>33. Особи, що беруть участь у процесі екологічної оцінки.</p> <p>34. Види екологічної оцінки об'єктів.</p> <p>35. Стадії екологічної оцінки об'єктів.</p> <p>36. Структура і зміст еколого-експертного висновку.</p> <p>37. Природоохоронні показники, що підлягають екологічній оцінці.</p> <p>38. Мета і основні завдання ОВНС.</p> <p>39. Порядок розробки ОВНС.</p> <p>40. Структура розділу ОВНС.</p> <p>41. Оцінка впливу на повітряне і водне середовище.</p> <p>42. Оцінка впливу на рослинний і тваринний світ.</p> <p>43. Екологічна експертиза промислових об'єктів.</p> <p>44. Екологічна експертиза житлових і службових комплексів.</p> <p>45. Екологічна оцінка впливів на навколишнє природне середовище.</p> <p>46. Екологічна оцінка ґрунту.</p> <p>47. Екологічна оцінка компонентів природного середовища.</p> <p>48. Стандарти якості навколишнього середовища.</p> <p>49. Санітарно-захисна зона.</p>		

Форма	Види підсумкових контрольних заходів	Зміст підсумкового контрольного заходу	Критерії оцінювання	Усього балів
		50. Стандарти якості ґрунту. 51. Екологічні критерії оцінки вмісту забруднень у компонентах навколишнього середовища. 52. Оцінка забруднення навколишнього середовища пестицидами. 53. Оцінка радіоактивного забруднення ґрунту. 54. Методи оцінки стану водних об'єктів. Стандарти якості води. 55. Громадська екологічна оцінка. 56. Об'єкти громадського контролю. 57. Громадські екологічні інспектори. 58. Поняття судової екологічної експертизи. 59. Документація по впровадженню нової техніки і технологій. 60. Документацій по впровадженню нових матеріалів і речовин		
Усього за підсумковий семестровий контроль	2			40

9. Рекомендована література

Нормативно-правова:

1. Про оцінку впливу на довкілля : Закон України від 23 травня 2017 року №2059-VIII (*Відомості Верховної Ради України*). 2017. №29. ст.315.
2. Закон України Про стратегічну екологічну оцінку (*Відомості Верховної Ради (ВВР)*), 2018, No 16, ст.138
3. ДБН А.2.2-1-2003. Склад і зміст матеріалів оцінки впливу на навколишнє середовище (ОВНС) при проектуванні і будівництві підприємств, будинків і споруд. Київ: Держбуд України, 2004. 21 с.

Основна:

1. Артамонов Б.Б., Міронова Н.Г. Екологічна експертиза: навчальний посібник. Львів: Новий Світ – 2000, 2020. 142 с.
2. Бобровський А.Л. Екологічна оцінка та екологічна експертиза: підручник для студ. вищ. навч. закладів. Рівне: О.Зень, 2015. 527 с.
3. Коцюба Г., Єльнікова Т. О., Шлапак В. О. Екологічна експертиза: навчальний посібник. Житомир: ЖДТУ, 2018. 230 с.
4. Шаравара В.В., Бондаренко О.О., Тарасова О.Г., Гаврилюк Р.Б., Гулевець Д.В, Савченко С.А. Впровадження оцінки впливу на довкілля в Україні: аналіз ризиків і перспектив. Київ: НЕЦУ, 2019. 29 с.
5. Федючко М. І., Коткова Т. М., Матковська С. І., Іщук О. В., Пінкіна Т. В., Світельський М. М. Екологічна експертиза : навчальний посібник. Херсон : Олді-плюс, 2019. 144 с.

Додаткова

1. Алексєєва Є., Кравченко О. Оцінка впливу на довкілля: можливості для громадськості (посібник). Видавництво «Компанія “Манускрипт”» Львів, 2017. 36 с.
2. Алексєєва Є., Кравченко О., Мелень-Забрамна О., Шутяк С. Участь громадськості в процесі прийняття документів державного планування з питань, що стосуються довкілля (посібник). Видавництво «Компанія «Манускрипт»». Львів, 2017. 72 с.
3. Марушевський Г. Б. Стратегічна екологічна оцінка : навчальний посібник. Київ : К.І.С., 2014. 88 с
4. Артамонов Б.Б., Міронова Н.Г. Екологічна експертиза: навчальний посібник. Львів: «Науковий світ-2000», 2012. 142 с.
5. Баглей О.В., Сорохан В.В. Екологічна експертиза: навчальний посібник . Чернівці: Рута, 2007. 128 с.
6. Лазор О.Я. Екологічна експертиза: у 4 ч. Ч.1: Зміст та її значення в сучасних умовах. Львів, 2002. 27 с.
7. Нехорошков В.П., Попова Н.Д. Екологічна експертиза матеріалів ОВНС (оцінки впливів на навколишнє середовище): посібник до практичних занять. Одеса: ОДАХ, 2011. 46 с.
8. Шемшученко Ю. С. Екологічне право України. Академічний курс: підручник. Київ: ТОВ «Видавництво «Юридична думка», 2008. 720 с
9. Шутяк С. Постатейний коментар до Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку». Львів: Компанія "Манускрипт", 2019. 128 с

Інформаційні джерела:

1. Єдиний реєстр з оцінки впливу на довкілля. URL: <http://eia.menr.gov.ua/>
2. Постанова КМУ «Про затвердження критеріїв визначення планованої діяльності, яка не підлягає оцінці впливу на довкілля, та критеріїв визначення розширень і змін діяльності та

- об'єктів, які не підлягають оцінці впливу на довкілля». *Урядовий кур'єр*. № 247 від 30.12.2017. URL: <http://online.budstandart.com> > catalog > doc-page
3. Постанова КМУ «Про затвердження Порядку передачі документації для надання висновку з оцінки впливу на довкілля та фінансування оцінки впливу на довкілля та Порядку ведення Єдиного реєстру з оцінки впливу на довкілля. *Урядовий кур'єр*. № 244 від 27.12.2017. URL: <https://www.kmu.gov.ua> > pras > pro-zatverdzhennya-...
  4. Постанова КМУ «Про затвердження Порядку проведення громадських слухань у процесі оцінки впливу на довкілля. *Урядовий кур'єр*. № 1 від 03.01.2018 URL: <https://zakon.rada.gov.ua> > ..